O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI INSON RESURLARI VA MAHALLA TARAQQIYOTINI BOSHQARISH INSTITUTI

Ro‘yxatga olindi:
№BD-60400200-KORPBI1506
2024-yil “10” 14

“TASDIQLAYMAN”
SamDU rektori:
_____ R.I.Xalmuradov
2024-yil “__”_____

“KORPORATIV BOSHQARUV ”

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	420000 – Huquq
Ta’lim yo‘nalishi:	60420200 – Davlat va jamiyat boshqaruvi

Samarqand - 2024

Fan/modul kodi	O‘quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar
KORPBI1506	2026-2027	V	6
Fan/modul turi	**Ta’lim tili**		**Haftadagi dars soatlari**
Majburiy	O‘zbek		6

1.	Fan nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Umumiy (soat)
	Korporativ boshqaruv	80	100	180

Fanning maqsadi (FM)	
2.	**I. Fanning mazmuni** **Fanni o‘qitishdan maqsad** – talabalarga korporativ boshqaruv haqida fikr yuritish, korporativ boshqaruvning huquqiy va institutsional asoslarini tushuntirish,korporativ tuzilmalar ishlashining mexanizmlari va ularning xususiyatlari aniqlash, korporativ boshqaruv kodekslarini rivojlantirish va unga ta'sir qiluvchi omillarni tavsiflash, korporativ tuzilmalar rivojlanishining integrasion strategiyasini o‘rganish, aksiyadorlar huquqlari va ularni himoya qilishning amaliy jihatlarini o‘rganish, o‘rgatish hamda ularni amalda tatbiq etish ko‘nikmasini hosil qilishdan iborat. **Fanning vazifasi** - nazariy bilimlar, amaliy ko‘nikmalar, amaliy ko‘nikmalalar, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga uslubiy yondoshuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish ahamiyatini ochib berish.

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:	
Mashg’ulotlar shakli: ma’ruza (M)	
M1	**Korporativ boshqaruvning nazariy asoslari.** Korporativ boshqaruvning mohiyati, maqsadi va vazifalari. Korporativ boshqaruv ishtirokchilari. Korporativ boshqaruv va korporativ menejment. Korporativ boshqaruv prinsiplari. O‘zbekistonda korporativ boshqaruvning huquqiy asoslari. Korporativ boshqaruv kodeksining qo‘llanish xususiyatlari.
M2	**Korporativ boshqaruvning zamonaviy uslublari va modellari.** Xalqaro darajada tan olingan korporativ boshqaruv modellariga umumiy tavsif. Anglo-amerika modeli xususiyatlari. Korporativ boshqaruvning nemis modeli. Korporativ boshqaruvning yapon modeli. Korporativ boshqaruvning oilaviy modeli.
M3	**Korporativ tuzilma sifatida aksiyadorlik jamiyatlari faoliyati tashkiliy asoslari.** Aksiyadorlik jamiyatlarining vujudga kelishi va rivojlanish evolyutsiyasi. Aksiyadorlik jamiyatlarining afzalliklari va kamchiliklari. Aksiyadorlik jamiyatlari tashkiliy asoslari.
M4	**Aksiyadorlik jamiyatlarida boshqaruv organlari.** Aksiyadorlik jamiyatlari tashkiliy tuzilmasi va boshqaruv organlari tarkibi. Aksiyadorlar umumiy yig‘ilishi va uning vakolat doirasi. Kuzatuv kengashi va uning korporativ boshqaruvdagi roli. Ijroiya organi tashkiliy tuzilishi va faoliyat mexanizmi.
M5	**Aksiyadorlar umumiy yig‘ilishini tashkil etish, o‘tkazish va rasmiylashtirish.** Aksiyadorlar umumiy yig‘ilishining tashkil etilishi. Aksiyadorlar umumiy yig‘ilishida ovoz berish va ovoz natijalarini rasmiylashtirish. Aksiyadorlar umumiy yig‘ilishini tashkil etish va o‘tkazishning amaldagi holati.
M6	**Korporativ boshqaruvda nazorat tizimi.** Ichki nazorat tizimining tashkiliy jihatlari va amal qilish mexanizmi. Taftish komissiyasi faoliyat mexanizmi. Ichki audit xizmati faoliyat mexanizmi. Korporativ boshqaruvda komplaens tizimi.
M7	**Korporativ nizolar va ular oldini olish va manfaatlar to‘qnashuvini samarali boshqarish.** Korporativ nizolar, ularning yuzaga kelish sabablari va tasniflanishi. Manfaatlar to‘qnashuvini samarali boshqarish prinsiplari. Manfaatlar qarama-qarshiligi kelib chiqishining oldini olish. Manfaatlar qarama-qarshiligini boshqarish va bartaraf qilish.
M8	**Korporativ boshqaruvda axborotlar oshkoraligi.** Korporativ boshqaruvda hisobdorlik, axborotlarni oshkor etish va shaffoflikni ta’minlashning tashkiliy xususiyatlari. Axborotlar oshkoraligini ta’minlash maqsadida aksiyadorlik jamiyatlari korporativ veb-saytlarida e’lon qilinadigan axborotlar. Aksiyadorlik jamiyatlarining emitent sifatida axborotlarni oshkor etishlari bo‘yicha talablar.
M9	**Minoritar aksiyadorlar va ularning huquqlarini ta’minlash.** Aksiyadorlarning huquqlari va ularga amal qilish. Minoritar aksiyadorlar va ular huquqlarini himoya qilish. Aksiyadorlar huquqlarini himoya qilish.
M10	**Korporativ boshqaruvda davlatning ishtiroki.** Davlat va korporativ tuzilmalar o‘rtasidagi moliyaviy munosabatlarning iqtisodiy mohiyati. Oltin aksiya amaliyoti va uning O‘zbekistonda qo‘llanilish xususiyatlari. Aksiyadorlik jamiyatlarida davlat ishtirokining amaldagi holati.
M11	**Korporativ moliyaviy siyosat va uning asosiy yo‘nalishlari.**

	Korporativ moliyaviy munosabatlar tizimi. Korporativ moliyani boshqarishning tashkiliy xususiyatlari va konsepsiyalari. Korporativ moliyaviy siyosat asosiy yo'nalishlari. Korporativ moliyaviy siyosatda xususiylashtirish amaliyoti.
M12	**Korporativ boshqaruvda qimmatli qog'ozlar bilan bog'liq munosabatlar tizimi.** Aksiyadorlik jamiyatlarida qimmatli qog'ozlar muomalasining nazariy va tashkiliy jihatlari. Aksiyadorlik jamiyatlari aksiyalarini va boshqa qimmatli qog'ozlarini joylashtirish hamda olish. Aksiyalarni ommaviy joylashtirishning iqtisodiy mohiyati, afzalliklari va kamchiliklari. Mamlakatimizda aksiyalarni ommaviy joylashtirish amaliyoti
M13	**Korporativ birlashmalar va ularda korporativ boshqaruv mexanizmi.** Korporativ birlashishlarning iqtisodiy mohiyati, bozor iqtisodiyoti sharoitidagi ahamiyati va amalga oshirilishi. Korporativ birlashmalarning turlari. O'zbekistonda xoldinglar faoliyat mexanizmi.
M14	**Aksiyadorlik jamiyatlari tomonidan yirik bitimlar tuzish .** Aksiyadorlik jamiyatlarida yirik bitimlar tuzish tartibi. Aksiyadorlik jamiyatining affillangan shaxslari bilan bitimlar tuzish.
M15	**Korporativ boshqaruvda foydani taqsimlash mexanizmi.** Aksiyadorlik jamiyatlarida foydani taqsimlash va dividend siyosatining tashkiliy xususiyatlari. Aksiyadorlik jamiyatlari dividend siyosatining amaldagi holati tahlili.
M16	**Korporativ boshqaruv tizimini baholash.** Korporativ boshqaruv tizimini baholashning tashkiliy jihatlari. Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruv tizimini baholash natijalari tahlili
M17	**Korporativ ijtimoiy mas'uliyat.** Davlat-xususiy sheriklik va korporativ ijtimoiy mas'uliyat umumiy jihatlari. Korporativ ijtimoiy mas'uliyat asosiy yo`nalishlari.
M18	**Aksiyadorlik jamiyatini qayta tashkil etish va tugatish.** Aksiyadorlik jamiyatini qayta tashkil etish. Mamlakatimizda qo'shib yuborish, qo'shib olishga oldindan rozilik berish tartibi. Aksiyadorlik jamiyatlarini tugatish tartibi.
	III. Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)
A1	Korporativ boshqaruvning nazariy asoslari
A2	Korporativ boshqaruvning zamonaviyuslublari va modellari
A3	Korporativ tuzilma sifatida aksiyadorlik jamiyatlari faoliyati tashkiliy asoslari
A4	Aksiyadorlik jamiyatlarida boshqaruv organlari
A5	Aksiyadorlar umumiy yig'ilishini tashkil etish, o'tkazish va rasmiylashtirish
A6	Korporativ boshqaruvda nazorat tizimi
A7	Korporativ nizolar va ular oldini olish va manfaatlar to'qnashuvini samarali boshqarish
A8	Korporativ boshqaruvda axborotlar oshkoraligi
A9	Minoritar aksiyadorlar va ularning huquqlarini ta'minlash
A10	Korporativ boshqaruvda davlatning ishtiroki
A11	Korporativ moliyaviy siyosat va uning asosiy yo'nalishlari
A12	Korporativ boshqaruvda qimmatli qog'ozlar bilan bog'liq munosabatlar tizimi
A13	Korporativ birlashmalar va ularda korporativ boshqaruv mexanizmi
A14	Aksiyadorlik jamiyatlari tomonidan yirik bitimlar tuzish
A15	Korporativ boshqaruvda foydani taqsimlash mexanizmi
A16	Korporativ boshqaruv tizimini baholash.
A17	Korporativ ijtimoiy mas'uliyat.
A18	Aksiyadorlik jamiyatini qayta tashkil etish va tugatish.
A19	Aksiyadorlik jamiyatini qayta tashkil etish va tugatish.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular

"Korporativ boshqaruv" fani bo'yicha mustaqil ta'lim va ishlarning kalendar tematik rejasi

1.	Korporativ boshqaruvning xalqaro tamoyillari.
2.	Korporativ boshqaruvning modellari va xususiyatlari.
3.	Korporativ boshqaruv kelib chiqishining asosiy shartlari va sabablari.
4.	Korporativ boshqaruvning nazariy manbalari.
5.	Korxona nazariyasida zamonaviy korporatsiya tuzilishi: moliyalashtirish, mulkchilik va nazorat.
6.	Korporatsiyalar raqobatbardoshlik darajasini oshirish vositalari.
7.	Korporatsiyalarda sog'lom raqobat muhitini shakllantirish omillari.
8.	Korporativ boshqaruvning zamonaviy rivojlanish nazariyasi.
9.	Korporatsiyalarda raqobat siyosatining ustuvor yo'nalishlari.
10.	Korporativ boshqaruvda axborot va kommunikatsiya.
11.	Korporativ boshqaruv va korporativ menejmentda manfaatlar muvozanatini ta'minlash masalalari.
12.	Korporativ korxonalar faoliyatini tahlil qlish usullari ko'rsatkichlari.
13.	Korporativ boshqaruv mexanizmlari. Me'yor va qoidalar.
14.	Korporativ boshqaruvda ijtimoiy mas'uliyat va barqarorlik.

15. Davlat ulushi mavjud korporativ tuzilmalarda korporativ boshqaruv tizimi
16. Korporatsiyalarning tashkiliy-huquqiy ko'rinishlari va ularni boshqarish
17. Korporativ boshqaruvda qimmatli qog'ozlar muomilasini tashkil etish asoslari
18. Korporativ boshqaruvda axborotlarni oshkor etish va shaffoflikni ta'minalsh
19. Korporativ boshqaruvning huquqiy manbalari.
20. Korporativ madaniyat va korporativ nizolar.
21. Korporativ boshqaruv tizimida nazorat organlari faoliyati.
22. O'zbekistonda korporativ boshqaruv milliy modelini shakllantirish xususiyatlari
23. Aksiyadorlik jamiyatlari va mas'ulyati cheklangan jamiyatlarni boshqarish xususyatlari.
24. Korporativ tuzilmalarning moliyaviy jihatlari.
25. Korporativ boshqaruv muammolari va rivojlanish istiqbolari.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

"Korporativ boshqaruv" fani bo'yicha mustaqil ta'lim mavzulari uning mazmunini yoritish maqsadida tanlangan va talabada shu haqida bilim ko'nikmasini shakllantirish nazarda tutilgan. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyiha ishi, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi. Shu mazmunda MT da nazarda tutilgan mavzular haqida talabalar ish olib borishadi. Barcha keltirilgan mavzularni har biri to'g'risida talabalar qay tarzda o'zlashtirish, bilim ko'nikmasiga ega bo'lish mexanizmi fanning sillabusida ochib beriladi.

3.	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: *Bilish va tushunish jihatidan talabalar quyidagi imkoniyatlarga ega bo'lishlari kerak:* • korporativ boshqaruv tizimi va korporativ boshqaruvning nazariy asoslarini; • korporativ boshqaruvning huquqiy va institutsional asoslarini; • korporativ boshqaruv tamoyillari va modellari hamda korporativ boshqaruv organlarini; • aksiyadorlik jamiyatlari va korporatsiyalda aksiyadorlar huquq va manfaatlarini himoya qilish va manfaatdor tomonlar bilan munosabatlarni bilishi kerak. *Tahlil jihatidan talabalar quyidagi imkoniyatlarga ega bo'lishlari kerak:* • korporativ boshqaruv amaliyotini, korporativ tuzilmalar ishlashining mexanizmlari va ularning xususiyatlarini amalda qo'llash; • korporativ tuzilmalar rivojlanishining integrasion strategiyasini shakllantirish; • aksiyadorlik jamiyatlari va korporatsiyalar muammolariga yechim topish hamda ularning rivojlanish strategiyasini shakllantirish ***malakalariga ega bo'lishi kerak.***
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	**VII. Kreditni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy nazorat shakllari, hamda mustaqil ta'limda berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

6.Asosiy adabiyotlar

1. B.N.Urinov. Korporativ boshqaruv jarayonlarini iqtisodiy matematik modellashtirish. O'quv qo'llanma / TDIU. –T.: "Iqtisodiyot", 2019.
2. S.Elmirzayev. Zamonaviy korporativ boshqaruv. Darslik / T.: "Iqtisod-Moliya", 2019.
3. Z.A.Ashurov. Korporativ boshqaruvning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi. / Monografiya. T.: "Lesson-Press" nashriyoti, 2019.

Qo'shimcha adabiyotlar

4. Suyunov D.X., Elmirzayev S.E. Korporativ boshqaruv: Darslik – Toshkent: Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi, 2021. – 448 b.
5. Elmirzayev S.E. Zamonaviy korporativ boshqaruv: Darslik. - T.: "Iqtisod-moliya",2019.-416 b.
6. O'zbekiston Respublikasining Korporativ boshqaruv kodeksi // "Xalq

	so‘zi” gazetasi, 11.03.2016 y. 7. _Розанова Н.М. Корпоративное управление: учебник для вузов. – М.: Изд. Юрайт, 2024. – 339с. https://urait.ru/viewer/korporativnoe-upravlenie-536762#page/1 **Internet saytlari** 16. www.gov.uz 17. www. lex.uz 18. www.cmda.gov.uz 19. www.uzse.uz 20. www.openinfo.uz 21. www.davaktiv.uz 22. www.adliya.uz 23. www.uza.uz
7.	Fan dasturi Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 2024 yil “24” 08 dagi 1 -son bayonnomasi bilan ma’qullangan.
8.	**Fan/modul uchun mas’ullar:** **A.Suyunov** – Sharof Rashidov nomidagi SamDU, “Inson resurslarini boshqarish” kafedrasi professori, i.f.n.
9.	**Taqrizchilar:** **Sh.Sultonov** - Samarqand iqtisodiëtva servis institut “Tarmoqlar iqtisodiëti” kafedrasi mudiri,i.f.n.,dosent **O.E.Emazarov** –Samarqand davlat universiteti “Raqamli iqtisodiët” kafedrasi dosenti, PhD.

Universitetning 2024-yil 16- avgustdagi 301-ij buyrug‘i asosida Fan dasturlari va mustaqil ta’lim topshiriqlarini ishlab chiqishga ma’sul ishchi guruhi:

Rais – Arabov N.U.

Kafedra mudiri: **N.U.Arabov**

Institut direktori: **Sh.D.Djurakulov**

Sh. Rashidov nomidagi
SamDU O‘quv ishlari bo‘yicha
1-prorektor: **A. S. Soleyev**

Samarqand davlat universiteti “Inson resurslarini boshqarish” kafedrasi professori A.S.Suyunov tomonidan tayyorlangan “Korporativ boshqaruv” fani bo’yicha tayyorlagan fan dasturiga

TAQRIZ

Bozor qonuniyatlarini hisobga olgan holda ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot yo’nalishlari belgilangan davlatlarda korporativ boshqaruv amaliyotiga doimiy ravishda diqqat- e’tibor qaratilgan, desak mubolag’a bo’lmaydi. Respublikamizda ham iqtisodiy taraqqiyotni ta’minlash maqsadida korporativ tuzilmalar, xususan aksiyadorlik jamiyatlari faoliyatini samarali tashkil yetish maqsadida qator islohotlar o’tkazilmoqda.

2022-2026-yillarda O’zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo’yicha Taraqqiyot strategiyasida “korporativ boshqaruvning zamonaviy standart va usullarini joriy etish, korxonalarni strategik boshqarishda aksiyadorlarning rolini kuchaytirish” masalasi alohida belgilab qo’yilgan. Yuqoridagilardan kelib chiqqan holda iqtisodiy sohalar bo’yicha tayyorlanayotgan mutaxassislarning zamonaviy korporativ boshqaruv xususida yetarli darajada bilim, malaka va ko’nikmalarga ega bo’lishini ta’minlash iqtisodiy oliy o’quv yurtlari oldida turgan dolzarb masalalardan biridir.

Ushbu fanni o’qitishdan maqsad – talabalarga korporativ boshqaruv haqida fikr yuritish, korporativ boshqaruvning huquqiy va institusional asoslarini tushuntirish,korporativ tuzilmalar ishlashining mexanizmlari va ularning xususiyatlari aniqlash, korporativ boshqaruv kodekslarini rivojlantirish va unga ta’sir qiluvchi omillarni tavsiflash, korporativ tuzilmalar rivojlanishining integrasion strategiyasini o’rganish, aksiyadorlar huquqlari va ularni himoya qilishning amaliy jihatlarini o’rganish, o’rgatish hamda ularni amalda tatbiq yetish ko’nikmasini hosil qilishdan iborat.

Shularni inobatga olib, “Korporativ boshqaruv” fani yuzasidan tayyorlangan fan dasturi talabalarga yuqori darajada bilim olishiga hamda aksiyadorlik jamiyatlari va korporatsiyalar muammolariga yechim topishda, ularning rivojlanish strategiyasini shakllantirish malakalariga ega bo‘lishida amaliy ko’makchi bo’ladi deb hisoblayman.

Taqrizchi:
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
“Tarmoqlar iqtisodiyoti” kafedrasi mudiri,
i.f.n., dotsent Sh.Sultonov

IMZONI TASDIQLAYMAN
SamIS!
KADRLAR BO'LIMI

Samarqand davlat universiteti "Inson resurslarini boshqarish" kafedrasi professori A.S.Suyunov tomonidan "Korporativ boshqaruv" fanini uchun tayyorlagan fan dasturiga

TAQRIZ

Bugungi globallashuv jarayoni kuchayib borayotgan davrda O'zbekiston Respublikasida faoliyat yuritayotgan aksionerlik jamiyatlarida korporativ boshqaruv amaliyotini va standartlarini joriy qilish ,"Korporativ boshqaruv" faniga oid bilimlar va tajribalardan ta'lim berish katta ahamiyatga ega. Bu fan aksiyadorlik jamiyati shaklida tashkil topgan korxonalarni samarali boshqarishni urgatadi.

Fan iqtisodiyot va biznes sohasida mutaxassis bo'lishni niyat qilgan talabalarni zomonaviy korporativ boshqaruv buyicha barcha amaliy bilimlar va amaliy tajribalar ,ko'nikmalar bilan qo'rollantiradi.

Talabalar ushbu fan orqali real voqye'likda ruy berayotgan boshqaruv sohasidagi masalalar, muammolar va ularning kelib chiqish sabablari va yechimlari haqida batafsil ma'lumot beradi.Ularga murakkab vaziyatlardan oson chiqib ketish,korporativ kelishmovchilik va nizolarni ziyonsiz hal qilish yo'llarini urgatadi.

Shularni inobatga olib, "Korporativ boshqaruv" fani bo'yicha tayyorlangan fan dasturi talabalarga yuqori darajada bilim olishiga ko'makchi bo'ladi deb hisoblayman.

Taqrizchi:
Sh.Rashidov nomidagi
Samarqand davlat universiteti
"Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi
dotsenti, PhD. O.E.Ernazarov